

Tukuma, Engures, Jaunpils novada pedagoģiskās korekcijas MA seminārs

Vieta: Tukuma Vakara un neklātienes vidusskola

Laiks: 2012.gada 29.oktobrī

Semināra norises atskaite

Darba forma:

Lekcija, pieredzes apmaiņas un informatīvais seminārs

Darba saturs:

1. Lekcija „Pedagoģiskās palīdzības iespējas un atbalsta pasākumi izglītojamiem ar mācīšanās grūtībām vispārējās izglītības iestādē”.

Lektore – LU Speciālās izglītības lektore, Sabiles speciālās izglītības skolotāja Māra Burčaka.

2. ESF projekta „Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” interaktīvo materiālu demonstrēšana.

Informāciju sniedz MA vadītāja Silva Vēvere .(Tukuma Vakara un neklātienes vidusskola ir kā atbalsta skola šajā projektā).

<http://www.dizains.lv/spele4/> - saite uz interaktīvo materiālu.

3.Mājas darbs pedagoģiskās korekcijas klašu skolotājiem – situāciju izpēte par izglītojamajiem, kuriem ir mācīšanās traucējumi. (Katrai skolai tika iedota sava situācija)

- ✓ Uzrakstīt klases audzinātāja raksturojumu
- ✓ Padagogu redzējumu
- ✓ Skolas atbalsta sistēmas – psihologa, logopēda, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga redzējumu
- ✓ Ģimenes redzējumu
- ✓ Atbildēt uz jautājumu – ko darīt?

Mājas darbu izanalizēs, atbildes sniegs lektore Māra Burčaka.

Dalībnieku saraksts:

TUKUMA, ENGURES UN JAUNPILS NOVADU PEDAGOGISKĀS KOREKCIJAS MA SEMINĀRS 29.10.

TUKUMA VAKARA UN NEKLĀTIENES VIDUSSKOLĀ

N.p.k.	Vārds, uzvārds	Personas kods	Skola	Paraksts
1.	Elda Kaminska	200163-11355	TVN rok.	
2.	Jovānk Neatlande	160667-11080	TVN rok.	
3.	Diēte Lapereca	191074-11089	TVN rok.	
4.	Īveta Jasterbora	230163-11105	TVN rok.	
5.	Ģita Aulaciņa	111063-11071	TVNV	
6.	Ike Raro	190260-11075	JVN	
7.	Dau Mustafijeva	180361-11083	PJNV	
8.	Arda Oxoliņa	040669-11084	JVN	
9.	Rita Hebiņa	29067-11070	TVNV	
10.	Guntars Hebiņš	040865-11081	TVNT	
11.	Pija Lonberga	180805-11075	TVNV	
12.	Ināra Kļaviņa	201161-11086	TVNV	
13.	Laila Luita	100562-11085	TVNV	
14.	Jāze Strautmane	170874-11073	Teemes rok.	
15.	Čane Aļģe - Zivka	210457-11096	Ārēstis p.m.	
16.	Ausma Zvirbulē	060543-11080	Leņģeles rok.	
17.	Ann. uzpāne	110613-11078	Pils pamatskola / Engures vidusskola	
18.	Sandra Mikulāne	210366-11077	Engures vidusskola	
19.	Gundega Lindzule	010160-11113	JVN	
20.	Anta Butmane - Butmane	160570-11090	JVN	
21.	Jāze Kivelsone	040659-11074	Teemes rok.	
22.	Viiva Lutāne	171169-11505	TVNV Teemes rok.	

23.	Ģēta Čipāne	300457-11082	Grāndis psa.	Čipāne
24.	Līga Lauzīniece	081069-11029	TVNV	Lauzīne
25.	Ģēta Čipāne	110567-11092	TVNV	Čipāne
26.	Liene Štepiņa	300585-11071	Turuma 3. pnr.	Štepiņa
27.	Anita Kosovine	210859-11092	Turuma vja.	Kosovine
28.	Renāte Vāra	120366-11092	Turuma vsk.	Vāra
29.	Saniņa Špīne	071077-11075	Turuma vsk.	Špīne
30.	Līga Lake	060561-11103	Turuma E. Bērziņa Apriņķa pamatsk.	Lake
31.	INETA BELCĀNE	180865-11114	MILZRAKNEŠ JĀRUMIECĀ	Belcāne
32.	Ģermā Balode	280159-11080	TVN Vsk.	Balode
33.	Sibīļov Ragačins	170661-11100	Zemītes pamatsk. Kandavas nov.	Ragačins
34.	Solviņa Bērsona	120967-11091	Zemītes p-sk.	Bērsona
35.	Ģeva Orste	300777-11108	Engures vsk.	Orste
36.	Ērika Dembicka	180160-11085	Jelgales nov.	Dembiča
37.	Ģenoveča Ģekabsons	061251-11079	Jelgales m.	Ģekabsons
38.	Marija Kozakova	110538-11075	Turuma SP	Kozakova
39.	Ingrīda Ģanson - Kenkuzena	111251-11075	Turuma vsk. un mēn. v.sk.	Ģanson
40.	Linda Buzmane	180768-11022	Turuma vsk. un mēn. v.sk.	Buzmane
41.	Ģilva Stēvere	050666- 11094	TVNV	Stēvere

IZDALE – IZGLĪTOJAMIE AR FUNKCIONĀLIEM TRAUCĒJUMIEM

Tukuma vakara un neklātienes vidusskolā 2012 g. 29. oktobrī

Kodi speciālās izglītības programmām:

18 – pedagoģiskā korekcija

19 – sociālā korekcija

51 – redzes traucējumi

52 – dzirdes traucējumi

53 – fiziskās attīstības traucējumi

54 – somatiskie traucējumi

55 – valodas traucējumi

56 – mācīšanās traucējumi vai (jaukti attīstības traucējumi pirmsskolā)

57 – garīgās veselības traucējumi

58 – garīgās attīstības traucējumi

59 – smagi garīgās attīstības traucējumi vai vairāki smagi attīstības traucējumi

SSK – 10 IEDALĪJUMS /Starptautiskā slimību klasifikācija/

F81 Specifiski mācīšanās iemaņu traucējumi

- F81.0 Specifiski lasīšanas traucējumi
- F81.1 Specifiski pareizrakstības traucējumi
- F81.2 Specifiski aritmētisko iemaņu traucējumi
- **F81.3 Jaukti mācīšanās iemaņu traucējumi**
- F81.8 Citi mācīšanās iemaņu traucējumi
- F81. **9 Neprecizēti** mācīšanās iemaņu traucējumi

Skolēniem, kuriem ir mācīšanās traucējumi labāk veicas, ja ir strukturēta vide:

- noteikta, stingra kārtība
- skaidri noteikumi un norises
- sakārtota darba vieta
- iepriekš zināma dienas kārtība

Darbības plānošanā piedalās:

- skolotāji (klases audzinātājs, problemātiskā priekšmeta)
- speciālais pedagogs
- psihologs
- logopēds
- sociālais pedagogs
- ģimene

Mācību procesā skolotājam

- jāveido skolēnos izpratne par mācību procesu;
- jāizraugās konkrētam skolēnam piemērotas stratēģijas;
- jāpaaugstina skolēnu izpratne par sajūtām saistībā ar dažādiem mācīšanās aspektiem;
- jā māca skolēniem pazīt sevi, apzināties savas stiprās puses un jāattīsta viņos prasme tās optimāli izmantot mācībās.

Kas ietekmē skolēnu mācību stratēģijas

- emocionālie faktori;
- attieksmes;
- motivācija;
- skolēna vecums;
- skolēna personība;
- dzimums;
- sociālekonomiskā grupa;
- vide
- mācīšanās stils;
- tautība;
- apdāvinātība;
- valodas zināšanu līmenis,
- uzdevuma prasības.

MĀCĪŠANĀS STILU 10 PAZĪMES

DOMINĒ DZIRDES UZTVERE

- patīk, ka viņiem lasa priekšā;
- sēž tur, kur var dzirdēt;
- visbiežāk lasa skaļi vai subvokalizē, kad lasa;
- mīl klausīties mūziku;
- iegūst informāciju, pirmkārt, ar dzirdes palīdzību;
- viņus viegli iztraucē blakus skaņas;
- grūti saskaņot krāsas vai drēbes, bet var paskaidrot, ko un kādēļ viņi kaut ko uzgērbuši;
- patīk aktivitātes, kas saistītas ar klausīšanos;
- viņiem patīk runāt;
- dzied klusībā vai runā paši ar sevi vai citiem, kad ir garlaicīgi.

DOMINĒ REDZES UZTVERE

- mīl lasīt;
- konspektē, kop dzird;
- bieži aizver acis, kad mēģina kaut ko atcerēties vai iedomāties;
- parasti var labi iemācīties lasīt vārdus burtojot (lasīt pa burtiem);
- viņiem patīk redzēt, to, ko mācās;
- tiecas plānot un organizēt;
- viņi pēc izskata ir ļoti akurāti, kārtīgi;
- pamana detaļas;
- atrod kaut ko uz ko paskatīties, kad ir garlaicīgi;
- viņiem liekas, ka pasīva vide ir ideāla.

DOMINĒ KINESTĒTISKĀ UZTVERE /tauste, kustības/

- viņiem patīk manipulēt;
- „runā” ar rokām un žestiem;
- Atceras, ko ir darījuši, bet ir grūtības atcerēties ko teikuši un redzējuši;
- Mīl izmēģināt jaunas lietās;
- Paļaujas uz to, ko var tieši piedzīvot, izjust, darīt;
- Ir tieksme uz ārišķībām un izteiksmīgi pēc dabas;
- Parasti ir haotiski savos ieradumos un ģērbšanās stilā;
- Jūtas nēerti (slikti), ja klasē mācoties, nevar darboties ar rokām;
- Patīk fiziskās (pieskārienu) uzslavas;
- Patīk būt aktīviem un kustībā.

Kā mācīt mācību stratēģijas

- sākumā skolotājs palīdz skolēniem noteikt mācīšanās veidu, kuru viņi jau lieto;
- Skolēni tiek iepazīstināti ar noteiktu mācību stratēģiju;
- Pēc tam viņi mācās izmantot to konkrētā mācību materiālā.

KOREKCIJAS UZDEVUMS:

1. Iemācīt un nostiprināt pamatiemaņas
  - individualizēti norādījumi;
  - papildus nodarbības;
  - specializēti mācību materiāli.
2. Panākt, lai skolēns spēj apgūt savas klases mācību vielu.
3. Palīdzēt apgūt piemērotus mācīšanās paņēmienus.

Mērķiem un uzdevumiem jābūt:

- **Konkrētiem** - noteiktā laika posmā
- **Reāliem** – apgūs..... ar ..... % pareizo atbilžu
- Var būt kāds **specifisks** mērķis
- **Izmērāmam** – izdarīs kādu konkrētu lietu

PIELĀGOJUMI, KAS DOMĀTI SKOLĒNIEM, KURIEM IR MĀCĪŠANĀS TRAUCĒJUMI

KLASĒ:

- Atļaut sēdēt tur, kur skolēnam ir ērtāk (tuvāk skolotājam, blakus tāfelei)
- Piešķirt papildu laiku mutiskajām atbildēm un rakstu darbu pabeigšanai.
- Nodrošināt stundā vai praktiskajos darbos izdarīto pierakstu kopijas (tie var būt skolotāja vai cita skolēna izdarītie pieraksti).
- Atļaut ierakstīt skolotāja stāstījumu audiolentē.
- Atļaut izmantot kalkulatoru.
- Sagādāt iespēju izmantot datoru.
- Atļaut alternatīvā veidā sagatavot mācību vielu (piemēram, uzdodot skolēnam rakstiska atstāstījuma vai domraksta vietā sagatavot vizuālu materiālu).
- Mācību grāmatās un mācību materiālos izcelt galveno, lai palīdzētu skolēnam atrast svarīgāko.
- Norādījumus sniegt gan mutiski, gan rakstiski.
- Nodrošināt vizuālus palīgīdzekļus (atkarībā no traucējuma veida).
- Nodrošināt skolēnam iespēju brīvi izmantot matemātikas tabulas, formulas, kartes un citus materiālus (nepieprasot skolēnam iegaumēt šādu vielu).
- Uzdot klases biedram vai citai personai palīdzēt skolēnam veikt noteiktus uzdevumus un gatavot noteiktus mācību priekšmetus.
- Iepriekš pārrunāt rakstiskos materiālus, iztirzājot uzdotās vielas saturu; iepriekš iemācīt galvenos vārdus tekstā.
- Atbrīvot skolēnu no atsevišķām prasībām vai nodarbībām (piemēram, no periodiskās tabulas iegaumēšanas, mutiskiem kontroldarbiem matemātikā).

ZINĀŠANU PĀRBAUDE:

- * Atļaut zināšanu pārbaudi veikt alternatīvos apstākļos (bibliotēkā, atpūtas istabā, mājās).
- * atļaut pārbaudi veikt skolēnam piemērotā laikā (pēc stundām, starpbrīdī; pārbaudi var sadalīt divās vai vairākās daļās).
- * atļaut norādījumus un pārbaudes jautājumus skolēnam nolasīt priekšā.
- * pārveidot pārbaudes jautājumus vienkāršos izteicienos (vieglajā valodā), ja tas skolēnam nepieciešams.
- * atļaut skolēnam atbildēt uz jautājumiem mutiski, nevis rakstiski.
- * pārbaudes jautājumus izvēlēties tā, lai uz tiem varētu sniegt īsas atbildes ('pareizi' nepareizi", vienas pareizas atbildes izvēle no vairākām).
- * Atļaut zināšanas pārbaudīt tikai rakstveidā.
- * Atļaut izmantot kalkulatoru vai tabulu ar matemātikas likumiem.
- * Ja skolēns nespēj iegauvēt, atļaut izmantot „atgādes” ar datumiem; likumiem, formulām utt.
- * Samazināt pārbaudes jautājumu skaitu (skolēnam 15 jautājumu vietā dod 10 jautājumus par dažādām problēmām).

NOSACĪJUMI VEIKSMĪGA DARBA ORGANIZĀCIJAI

- **Pazīst** klases telpu /kas kur atrodas/.
- **Sakārto** savas lietas, darba vietu.
- Precīzi **noliek** atpakaļ **vietā** to, kas paņemts darbam.
- Ievēro **piederību**:
  - skolotāja lietas,
  - koplietošanas lietas,
  - cita skolēna lietas.
- **Prot patstāvīgi** atrast grāmatā lpp., orientējas saturā.
- **Pazīst** enciklopēdijas, vārdnīcas, to sakārtošanas principus
- **Uzvedība** – savstarpēji sarunājas čukstus, pusbalsī.
- Skolēni **brīvi pārvietojas** pa klasi ar noteiktu mērķi.

Noteikts dienas ritms, stingri noteikumi izslēdz, drūzmu, nekārtību, troksni, ietaupa laiku.

SVARĪGI:

- skolēnam pašam pateikt, kas nedēļā bijis vissvarīgākais.
- Ka ir sava dienasgrāmata – klade, kurā ieraksta pie kā man vēl jāstrādā.
- Ka skolēns pats atzīmē ko un cik izdara.
- Ka strādā patstāvīgi.
- Ka skolēns dod savu pašvērtējumu.

KĀ ATŠKIRT MĀCĪŠANĀS TRAUCĒJUMUS NO ATKARĪBAS

ATKARĪBA/pedagoģiskā ielaistība/	MT/ mācīšanās traucējumi/
1. Bērns regulāri lūdz paskaidrojumus dažādos priekšmetos.	Bērns lūdz paskaidrojumus konkrētos priekšmetos, kuros viņam neveicas.
2. Bērns lūdz paskaidrojumu neatkarīgi no tā vai skolotāja informācija adresēta redzes vai dzirdes uztverei.	Bērns lūdz paskaidrot tikai viena veida – redzes vai dzirdes uztverei sniegto informāciju, bet ne abus veidus.
3. Bērns uzdod jautājumus nevis par konkrēto materiālu, bet, galvenokārt, lai piesaistītu pieaugušo uzmanību.	Bērna jautājumi ir par konkrēto materiālu, un pēc skaidrojuma bērns efektīvi strādā.
4. Bērnam trūkst organizētības, vai viņš lēni veic uzdevumus, bet viņš sāk strādāt daudz efektīvāk, ja nozīmīgs atalgojums nodrošina motivāciju.	Bērnam joprojām trūkst organizētības vai lēnais temps turpinās, neskatoties uz motivējošo atalgojumu.
5. Bērns strādā tikai tad, ja skolā un / vai mājās tuvumā ir pieaugušais.	Tiklīdz uzdevums ir izskaidrots, bērns strādā patstāvīgi.
6. Individuālie spēju mērījumi norāda, ka bērns spēj	

<p>apgūt materiālu. Individuālo testu rezultāti uzlabojas, ja testētājs sniedz atbalstu un iedrošina. Grupas mērījumi var neuzrādīt labas spējas vai prasmes.</p> <p>7. Kad tiek uzdots jauns darbs, bērns regulāri lieto “nabaga es” ķermeņa valodu (asaras, bezpalīdzību, sapīkumu, atdarināšanu). Skolotāja vai pieaugušā uzmanība kalpo, lai atvieglotu šos simptomus.</p> <p>8. Vecāki ziņo par gaušanos, sūdzībām, uzmanības piesaistīšanu, savaldības zaudēšanu un necienīgu izturēšanos.</p> <p>9. Bērna “nabaga es” uzvedība parādās tikai viena no vecākiem un dažu skolotāju klātbūtnē. Citu skolotāju vai otra no vecākiem klātbūtnē bērns darbojas pilnīgi patstāvīgi.</p> <p>10. Bērns mācās tikai tad, kad saņem individuālu skaidrojumu, bet grupās nemācās arī tad, ja tiek izmantotas dažādas mācību metodes.</p>	<p>Gan individuālie, gan grupas spēju mērījumi norāda uz konkrēto spēju vai prasmju trūkumu. Testētāja atbalstam nav ievērojamas ietekmes uz ballēm.</p> <p>Bērns lieto “nabaga es” ķermeņa valodu, tikai reaģējot uz informāciju vai uzdevumiem konkrētās jomās, kurās viņam trūkst spēju, jomās, kas padodas, viņš uzņemas grūtus uzdevumus.</p> <p>Lai gan vecāki mājās var pamanīt līdzīgus simptomus, tie nav regulāri, it sevišķi gaušanās un sūdzēšanās.</p> <p>Lai gan bērna “nabaga es” uzvedība var parādīties tikai saskarsmē ar vienu no vecākiem vai ar kādu noteiktu skolotāju, bērna sekmes ir vājas pat tad, ja uzvedība ir pieņemama.</p> <p>Ja skolotājs ņems vērā viņa mācīšanās traucējumus, bērns mācīsies daudz ātrāk ne tikai individuālo mācību situācijā, bet arī grupā.</p>
<p>Dažiem bērniem ar smagiem mācīšanās traucējumiem ir raksturīga arī atkarība. Lai atšķirtu MT no atkarības, jāņem vērā bērna reakcija uz pieaugušo cilvēku atbalstu. Ja bērni spēj apgūt jauno materiālu tikai ar pieaugušo palīdzību, viņi ir pārāk atkarīgi, neskatoties uz to vai viņiem ir vai nav mācīšanās traucējumi.</p>	

Avots: Learning Leads Q-Cards, Teachr Tips by S. B. Rimm. (Watertown, Wiss.: Apple Publishing Company, 1990).

Izglītojamiem, kuri integrēti vispārīgglītojošā skolā /izgl. pr. 58, SSK- 10 F – 70.

INDIVIDUĀLIE PIELĀGOJUMI.

- paredzēt papildus laiku izglītības programmas apguvei;
- samazināt katram mācību gadam paredzēto mācību slodzi;
- dot tiesības mācīties izņēmuma kārtā ilgāk;
- atbrīvojot izglītojamo no prasības apgūt svešvalodu;
- neuzdot mājas darbus;
- dažādu prasību izpildi uzdot izglītojamam veikt praktiskā darbībā.

MĀJAS UZDEVUMI

- Ieteicams speciālo vajadzību skolēniem mājas darbus neuzdot, ja tos uzdod, tiem jābūt kā ieinteresējošiem, kā atbalstam mācību vielas apguvē.
- Norādījumus par mājas uzdevumiem lietderīgi sniegt katru dienu vai katru nedēļu (izsakot tos mutiski, uzrakstot uz tāfeles, ierakstot dienasgrāmatā, ierakstot jau darbu burtnīcā uzdevuma nr. vai norādes par izpildi).
- Iekārtot apgūstamās vielas satura ierakstīšanu audiolentē, atļaut tās noklausīšanos mājās.
- Atļaut izmantot datoru rakstiskā darba veikšanai, pārskatīšanai un „lasīšanai”. Atļaut izmantot datoru ar pareizrakstības kļūdu labotāju.
- Samazināt kopējo lasāmās mācību vielas apjomu (skolotājs var tekstā izcelt svarīgākās rindkopas).
- Atļaut uzdevuma tekstu izteikt vienkāršākiem vārdiem.
- Atļaut izmantot alternatīvas metodes mācību vielas apguvei (literāra darba izlasīšanas vietā noskatīties filmu, kas veidota pēc šī sižeta).
- Samazināt uzdoto jautājumu skaitu un/vai rakstisko uzdevumu garumu.
- Darbu vērtējot, nesamazināt vērtējumu par pareizrakstības kļūdām, (ja tas nav darbs valodā), logopēdiska rakstura kļūdām.
- Atļaut „korektoram”(klasesbiedram, vecākiem, brālim, mātai) izlabot pareizrakstības kļūdas.

I.Freimanis „Ieskats speciālās skolas darbā”.

Semināra norises fotoapskats

Lektore – LU Speciālās izglītības lektore, Sabiles vidusskolas speciālais pedagogs Māra Burčaka.

Semināra dalībnieki – Tukuma, Engures un Jaunpils pedagoģiskās korekcijas klašu skolotāji.

Semināra dalībnieki – Tukuma, Engures un Jaunpils pedagoģiskās korekcijas klašu skolotāji.

2012.gada 5.novembrī

**Tukuma, Jaunpils un Engures pedagoģiskās korekcijas MA
vadītāja Silva Vēvere.**